

Geologic

44-203 Rybnik, Strzelecka 78

Tel: 502773557

email: geologic1@wp.pl

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA

Zleceniodawca: Pracownia Urbanistyczna w Rybniku sp. z o.o.
ul. Wodzisławska 30
44-200 Rybnik

Autor: Tomasz Miłowski

Data wykonania: 31 października 2022 r., 3 grudnia 2022 r., 11 stycznia 2022 r.,
20 lutego 2023 r., 7 sierpnia 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE....	4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ..	5
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	6
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	7
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA ..	12
2.1 OPIS ISTOTNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA POSZCZEGOLNYCH TERENÓW	12
2.2 ZJAWISKA OSUWISKOWE ..	13
2.3 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIECZNIA 2004 R.	15
2.4 KORYTARZE EKOLOGICZNE	17
2.5 KRAJOBRAZ.....	17
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ SUIKZP.....	18
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	18
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM.....	20
5.1 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIECZNIA 2004 r.....	21
5.2 WPŁYW NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	28
5.3 ANALIZA LITERATURY DOTYCZĄCEJ ODDZIAŁYWANIA PANELI FOTOWOLTAICZNYCH NA PTAKI.....	29
5.4 ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ.....	34
5.5 PODSUMOWANIE	34
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	37
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.	37
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000.....	37
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	38
10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNY... ..	38
11. LITERATURA	44

Spis rysunków

Rys. 1 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczenie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2023 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

 Geologic
Tomasz Miłowski
44-203 Rybnik, ul. Strzelecka 78
tel. 502 773 557 e-mail: geologic1@wp.pl
NIP 612-283-41-91, REGON 241759860
Tomasz Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

W lutym 2023 r. do projektu suikzp wprowadzono kolejne zmiany:

- dodano jeden teren pod fotowoltaikę w rejonie ul. A. Asnyka, tak więc w obecnej wersji projektu terenów takich wskazanych jest osiem,
- zmniejszono teren nr 3 o część północno-zachodnią oraz teren nr 7 o część północną.

Prognozę dostosowano do obecnego stanu projektu suikzp, który został już zaopiniowany pismem znak WOŚ.410.23.2023.MM z dnia 3 lutego 2023 r. W tej wersji projektu terenów pod fotowoltaikę było siedem.

Ostatecznie w wersji projektu z lutego 2023 r. terenów zmiany łącznie jest dziewięć: osiem pod fotowoltaikę i jeden jako poszerzenie zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

Po wyłożeniu do publicznego wglądu część właścicieli działek nie zgodziła się na planowane zmiany, w związku z czym z poszczególnych terenów wskazywanych pod fotowoltaikę wydzielono dodatkowe podtereny. Np. na terenie nr 4 wydzielono sześć podterenów dodając literę do cyfry określającej teren. Tereny nr 3, 8 i 9 nie zostały podzielone, natomiast całkowicie usunięto teren nr 2.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia, sporządzonego w 2022 r. i zmienionego w lutym 2023 r. Zmiany dotyczą wyłącznie trzech zagadnień:

- wprowadzenie terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- wyznaczeniem terenów, na których będzie można lokalizować elektrownie słoneczne o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW,
- wyznaczeniem terenów produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

Na skutek przeprowadzonych dyskusji, konsultacji i opinii różnych organów, w tym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego oraz Polskich Sieci Elektroenergetycznych wycofano się z kilku terenów na których pierwotnie planowano realizację farm fotowoltaicznych. Na rysunku załączonym do prognozy pokazano tereny pod zmianę studium oraz te na których ostatecznie zmieniono kierunki przeznaczeń – jest to obecnie osiem terenów ponumerowanych kolejno dla potrzeb niniejszej prognozy.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego

ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie jak określone w studium kierunki polityki przestrzennej gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, naruszą one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Przedmiotowy dokument nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami studium (SUiKZP), a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja względem poszczególnych komponentów środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury. Należy pamiętać, że konkretyzacja ustaleń studium nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, samo studium nie jest natomiast podstawą do wydania jakichkolwiek decyzji.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zm.).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera

- ustalenia i główne cele projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia

- istniejący stan środowiska,
- potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,

c) przedstawia

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r., przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016r., poz. 4619);
- Obowiązujące na analizowanych terenach miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (gmina posiada pełne pokrycie planami);
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia z 2007 r¹. wraz aktualizacją tego opracowania wykonaną we wrześniu 2010 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym z wnioskami do studium,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu suikzp w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w październiku 2022 r. oraz w styczniu 2023 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska,

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym

¹ Warunki ekofizjograficzne gminy Lubomia, PU Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2007 r.;

dokumentacie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągnane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Kompleksowa zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia została sporządzona w latach 2019 - 2020 r. i uchwalona uchwałą Nr XXIII/143/2020 Rady Gminy Lubomia z dnia 25 czerwca 2020 r. Obecnie procedowana jest natomiast pierwsza zmiana tego studium, której celem jest:

- 1) wprowadzenie terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- 2) wyznaczeniem terenów, na których będzie można lokalizować elektrownie słoneczne o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW,
- 3) wyznaczeniem terenów produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego poza zachodnią częścią istniejącego zakładu przy ul. Pogrzebieńskiej.

Zmiana procedowana jest na podstawie uchwały Nr L/306/2022 Rady Gminy Lubomia z dnia 21 lipca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia. Wprowadzenie terenów osuwisk związane jest przekazaniem w maju 2021 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu materiałów dotyczących osuwisk na obszarze gminy Lubomia opracowanych w ramach programu SOPO.

Zmiana wymieniona w pkt. 2 związana jest z dużym zainteresowaniem firmy Tauron lokalizacją na terenach rolnych gminy Lubomia farm fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW.

Zmiana wymieniona w pkt. 3 związana jest z umożliwieniem rozbudowy istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

W związku z powyższą oceną wpływu zmiany studium na uwarunkowania rozwoju gminy w dokumencie studium wprowadzono następujące zmiany:

w części graficznej:

- na rysunku studium nr 1 - uwarunkowania - dotychczasowe zagospodarowanie terenów oraz uwarunkowania kulturowe i przyrodnicze w skali 1:10000 wprowadzono tereny osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.
- na rysunku studium nr 2 - ustalenia - kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w skali 1:10 000: wprowadzono tereny osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- oznaczono granice terenów, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (urządzenia fotowoltaiczne) o mocy o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w ich zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- wyznaczono teren produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

W części tekstowej obowiązującego tekstu „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia” wprowadza się następujące zmiany:

- zaktualizowano informacje dotyczące materiałów, na podstawie których opracowano zmianę studium,
- zaktualizowano dane dotyczące struktury demograficznej, dane dotyczące uwarunkowań kulturowych, przyrodniczych oraz uwarunkowań związanych z infrastrukturą techniczną,
- dodano ustalenia dotyczące występujących na obszarze gminy osuwiskach i obszarach zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- dodano ustalenia dotyczące możliwości lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (urządzenia fotowoltaiczne) o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w ich zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko istotne są zmiany nr 2 i 3, a więc lokalizacja urządzeń fotowoltaicznych oraz wyznaczenie terenu produkcji i obsługi produkcji rolnictwa na zachód od ul. Pogrzebieńskiej. Tereny wskazane do zmiany przeznaczeń znajdują się poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody (na terenie gminy jest to zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt” oraz „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”), na tych terenach nie występują również cenne siedliska przyrodnicze. W przypadku terenu RU do zmiany wskazane zostały tereny rolne znajdujące się na zapleczu istniejącego zakładu. Zmiana będzie tu związana z poszerzeniem istniejącej działalności. W przypadku terenów pod fotowoltaikę wyznaczono siedem powierzchni, które w zdecydowanej większości obejmują uprawiane grunty orne. Jedynie na jednym terenie,

w południowo-zachodniej części gminy tereny pod fotowoltaikę wyznaczono na obszarze dawnej hałdy. Na pozostałych siedmiu obszarach dominują uprawiane grunty orne, na których jedynie miejscami występują kępy zadrzewień. W obrębie terenów nr 3 - 9 z możliwości realizacji fotowoltaiki wyłączono dolinki cieków wraz z otaczającymi je zadrzewieniami.

Na skutek przeprowadzonych dyskusji, konsultacji i opinii różnych organów, w tym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego oraz Polskich Sieci Elektroenergetycznych wycofano się z kilku terenów na których pierwotnie planowano realizację farm fotowoltaicznych. Na rysunku załączonym do prognozy pokazano tereny pod zmianę studium oraz te na których ostatecznie zmieniono kierunki przeznaczeń – jest to osiem terenów ponumerowanych kolejno dla potrzeb niniejszej prognozy (patrz mapa nr 1).

Należy również zauważyć, że suikzp nie wskazuje dokładnych przeznaczeń terenu, a jedynie wskazuje możliwe kierunki zagospodarowania. Dopiero w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dokładnie zostaną wskazane przeznaczenia, przy uwzględnieniu innych zapisów suikzp np. dotyczących infrastruktury, czy ochrony środowiska. Oznacza to, że np. w obrębie terenów przeznaczonych pod farmy fotowoltaiczne będą mogły zostać pozostawione tereny w obrębie koryt cieków, zadrzewień, gleb III klasy, stromych skarp, wąwozów itp. Jeśli nie będzie zainteresowania ze strony inwestorów i właścicieli działek to całe te tereny czy ich duże części pozostaną jako tereny rolne R zgodnie ze stanem istniejącym oraz zgodnie z obowiązującym suikzp i planami miejscowymi.

Na wszystkich ośmiu obszarach w projekcie suikzp wskazano tereny, które w mpzp mogą być ujęte pod realizację paneli fotowoltaicznych o mocy powyżej 500kW. Zwykle urządzenia fotowoltaiczne nie powodują znaczących oddziaływań: nie emitują hałasu, zanieczyszczeń. Kilkuletnia praktyka montażu tego typu urządzeń w naszym kraju pokazała, że są to obiekty w sposób całkowicie nieznaczny oddziałujące na środowisko. Na terenie gminy Lubomia lokuje się je poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym, nie przewiduje się więc jakiegokolwiek zagrożenia z ich strony dla wartościowego zasobu przyrodniczego gminy.

W przypadku realizacji paneli fotowoltaicznych nie przewiduje się:

- zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych, gdyż panele zwykle nie powodują emisji ścieków,
- znaczących zmian topoklimatu – tereny paneli nie tworzą powierzchni zwartej zabudowy, a pod nimi pozostają tereny niezabudowane, przeważnie trawiaste,
- znaczących zmian ukształtowania – instalacja paneli nie wymaga realizacji dużych wykopów czy nasypów, a przekształcenia powierzchni nie są znaczące,
- zagrożenia dla gleb - teren zajęte pod panele co prawda zmienią swoje przeznaczenie, ale gleby same w sobie nie będą przekształcone tzn. nie

zostaną całkowicie zniszczone czy zabudowane. W przypadku likwidacji paneli pokrywa glebowa pozostanie na tym miejscu.

- Złoże węgla występuje w podłożu, ale nie są one już eksploatowane, jednocześnie realizacja lekkich konstrukcji paneli nie spowoduje uniemożliwienia eksploatacji w głębokim podłożu,
- W przypadku przyrody ożywionej nie powstaną znaczące oddziaływania gdyż na analizowanych terenach brak jest obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,
- **W przypadku terenów chronionych - obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, a także proponowanych form ochrony przyrody nie przewiduje się zagrożenia, gdyż wszystkie tereny objęte zmianami znajdują się poza obszarami chronionymi i proponowanymi do ochrony. Nie przewiduje się zagrożenia dla ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 – instalacje fotowoltaiczne powstaną poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym i poza ważnymi siedliskami ptaków. Wieloletnia praktyka realizacji fotowoltaicznych pokazała, że nie powodują one wzrostu zagrożenia dla ptaków,**
- Panele fotowoltaiczne nie powodują emisji zanieczyszczeń powietrza oraz emisji hałasu;

Tak więc lokalizacja farm fotowoltaicznych nie przyczyni się do wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko, zwłaszcza dla obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. **Duże zmiany nastąpią natomiast niewątpliwie w zakresie oddziaływania na krajobraz.**

Drugą zmianą jest wprowadzenie jednostki RU w rejonie ul. Pogrzebieńskiej. W obrębie tej jednostki możliwe jest w mpzp wskazanie następujących przeznaczeń:

- zabudowa zagrodowa, hodowlana, inwentarska, gospodarcza i agroturystyczna,
- zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich i rybackich (składy, magazyny),
- uprawy polowe, łąki, pastwiska i sady,
- zieleń urządzonej i izolacyjnej oraz obiekty małej architektury,
- drogi rowerowe i szlaki piesze,
- drogi, parkingi i place,
- sieci, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

Zabudowa hodowlana, inwentarska, gospodarcza, a także zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich i rybackich (składy, magazyny) może być uciążliwa, porównywalnie do zabudowy przemysłowej. Należy tu jednak zauważyć, że zabudowa ta będzie stanowić kontynuację istniejącego zakładu masarskiego oraz w najbliższym otoczeniu nie znajduje się zabudowa mieszkaniowa dla której istnienie zakładu byłoby uciążliwe.

Niezwykle istotne dla prognozy oddziaływania na środowisko jest również, że studium należy czytać jako całość. Prócz możliwości wprowadzenia różnego typu przeznaczeń wprowadza ono również szereg ograniczeń i zabezpieczeń, które będą musiały zostać uwzględnione przy realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Np. nie każdy teren zostanie w całości zabudowany, możliwe jest wskazanie jego części pod zieleni, zachowanie cieków i potoków, zadrzewień itp. **Tak więc każdorazowo zaistnieją możliwości techniczne ograniczania lub minimalizowania ewentualnych zagrożeń, które pojawią się w trakcie konstruowania mpzp dla poszczególnych terenów.**

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 OPISY ISTOTNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA POSZCZEGÓLNYCH TERENÓW

TEREN NR 1

Teren ten położony jest na zachód od ul. Pogrzebieńskiej, na zachód od Zakładu Rzeźniczo-Wędliniarskiego Ernestyn Janeta. Znajduje się tu uprawiany grunt orny. Tuż poza zachodnią granicą terenu przepływa niewielki rów melioracyjny. W związku z rozwojem zakładu w suikzp planuje się poszerzenie terenu RU.

TEREN NR 2

Teren nr 2 położony jest na wschód od ul. Pogrzebieńskiej. Znajdują się tu uprawiane grunty orne, w części wschodniej znajduje się kilka niewielkich zadrzewień śródpolnych wyrosłych na skutek naturalnej sukcesji porośniętych dębami. Tuż poza wschodnią granicą terenu przepływa niewielki ciek bez nazwy, którego brzegi również porastają dorodne dęby.

Teren ten wyłączono z możliwości realizacji fotowoltaki.

TEREN NR 3

Teren nr 3 znajduje się na wschód od ciągu ul. Polnej, ul. J. Nepomucena i ul. Raciborskiej i na zachód od linii wysokiego napięcia 400kV. Znajdują się tu głównie uprawiane grunty orne, w części północnej (**obecnie poza obszarem objętym fotowoltaiką**) znajduje się płat zadrzewień śródpolnych z dominującymi dębami wyrosłymi na skutek naturalnej sukcesji, które jednak mają w tym miejscu już charakter niewielkiego lasu.

TEREN NR 4

Teren nr 4 stanowi niejako kontynuację terenu nr 3 w kierunku wschodnim. Analizowany teren rozciąga się na wschód od linii wysokiego napięcia 400kV i na zachód od Lasu Syryńskiego oraz na północ od ul. Gołęźców. Znajdują się tu głównie uprawiane grunty orne. W części zachodniej znajduje się płat zadrzewień śródpolnych z dominującymi dębami wyrosłymi na skutek naturalnej sukcesji, które jednak mają w tym miejscu już charakter niewielkiego lasu (kontynuacja zadrzewień z terenu nr 3). W części wschodniej tego terenu znajdują się natomiast zadrzewienia śródpolne porastające otoczenie głębokiego wąwozu (poza granicami opracowania). Dominują tu niskowiekowe dęby i brzozy.

Pomiędzy terenem nr 4 i 5 znajdują się dolinki trzech niewielkich cieków: Dopływu w Syryni oraz dwóch jego niewielkich dopływów. Dna i zbocza tych wąwozów porastają stare dęby często o rozmiarach pomnikowych. Dolinka w części centralnej oddzielającej teren nr 4 od nr 5 stanowi niejako przedłużenie Lasu Syryńskiego.

TEREN NR 5

Teren ten znajduje się na północ od ul. A. Musioła i stanowi swoistą polanę otoczoną od strony północnej i wschodniej Lasem Syryńskim, a od zachodu wąwozem, który również jest przedłużeniem Lasu Syryńskiego. Dominują tu uprawiane grunty orne, jedynie w części północnej znajdują się pasy zadrzewień śródpolnych w których składzie dominują brzozy.

TEREN NR 6

Teren ten obejmuje grunty rolne pomiędzy ul. 3 Maja, a ul. Bukowską, a ściślej rozproszoną zabudową mieszkaniową, które mają adres ul. Wolności 41, 45, 47.

TEREN NR 7

Teren ten obejmuje grunty rolne położone na wschód od terenu nr 6, pomiędzy Lasem Syryńskim na północy, a ul. Bukowską na południu (ściślej polna droga w odległości ok. 140 – 200 m na północ od ul. Bukowskiej). Dominują tu grunty orne, brak jest tu większych zadrzewień.

Pomiędzy terenem 6 i 7 znajduje się głęboki wąwóz, jeden z wielu, który rozcina tę część Lasu Syryńskiego. Zbocza wąwozu i jego brzegi porastają stare buki o charakterze pomnikowym, a dno wąwozu w niższych położeniach jest podmokłe, dawniej znajdował się tu również niewielki staw. Im dalej w kierunku na południe tym drzew jest mniej, ale obniżenie terenu jest widoczne i zaznacza się podmokłościami w obrębie gruntów rolnych.

TEREN NR 8

Teren nr 8 obejmuje dawną hałdę KWK 1 Maja. Brak tu właściwie jakiegokolwiek roślinności poza niewielkimi płatami trawników czy roślinności ruderalnej. Teren ten jest silnie przekształcony.

TEREN NR 9

Teren nr 9 znajduje się na południe od ul. A. Asnyka, występują tu wyłącznie grunty orne pozostające w uprawie.

Poniżej opisano jeszcze istotne kwestie dotyczące poszczególnych terenów w kontekście konkretnej zmiany suikzp.

2.2 ZJAWISKA OSUWISKOWE

Przez długie lata nie było żadnych informacji na temat osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie gminy Lubomia. W nowej edycji studium, która została uchwalona w 2020 r. również te zagrożenia nie zostały jeszcze uwzględnione, gdyż prace nad inwentaryzacją osuwisk jeszcze trwały. W ramach prac nad SOPO – Systemem Ochrony Przeciwosuwiskowej Państwowy Instytut Geologiczny wykonał „Mapę osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla gminy Lubomia w skali 1:10000”, która została przekazana do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu w maju 2021 r. W dokumentacji przyjęto następujące nazewnictwo:

Tereny zagrożone ruchami masowymi są obszarami (wyznaczone poza osuwiskami), w których obecne są czynniki wskazujące na występowanie ruchów masowych w przeszłości, a zatem są obszarami gdzie można spodziewać się ponownego rozwoju ruchów masowych w przyszłości;

Osuwiska – to tereny na których obserwuje się ruchy masowe ziemi. Osuwiska dzielą się na:

osuwiska aktywne ciągle są w ciągłym ruchu lub objawy ich aktywności występowały w trakcie prowadzenia rejestracji, albo w ciągu co najmniej ostatnich 5 lat.

osuwiska aktywne okresowo - objawy aktywności występowały w nieregularnych odstępach czasu, w ciągu ostatnich 50 lat.

Osuwiska nieaktywne są ustabilizowane, w ich obrębie nie obserwowano i nie udokumentowano objawów aktywności w ciągu co najmniej ostatnich 50 lat.

Na obszarze gminy Lubomia występują różnego typu zagrożenia osuwiskowe o łącznej powierzchni ok. 172,7 ha. Generalnie zarówno osuwiska, jak i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi związane są na terenie gminy głównie ze stromymi zboczami stoków, w których podłożu występują osady mioceńskie i występują w części wschodniej gminy. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi zajmują łącznie powierzchnie ok. 25 ha, zaś osuwiska 147,7 ha. Spośród osuwisk wyróżniono tu 13 osuwisk aktywnych o łącznej powierzchni 16,53 ha, spośród osuwisk aktywnych okresowo 73 o łącznej powierzchni 54,99 ha, oraz 56 osuwisk nieaktywnych o łącznej powierzchni 76,22 ha. W zdecydowanej większości znajdują się one na terenach niezabudowanych, głównie na terenach leśnych, jedynie w dwu przypadkach obejmują one tereny zabudowane, jest to teren pomiędzy ul. Bordinowską i ul. A. Asnyka (tu osuwisko nie obejmuje bezpośrednio terenów zabudowanych, ale znajduje się w bliskości) i w Syryni pomiędzy ul. 3 Maja i ul. A. Musioła.

Jak wynika z dotychczasowych obserwacji większość osuwisk na analizowanych terenach powstaje w wyniku dynamicznych czynników naturalnych (infiltracji wód opadowych i roztopowych oraz podcięcia erozyjnego), które wykorzystywały naturalne predyspozycje danych obszarów do uruchomienia mas skalnych (tzw. czynniki statyczne): podatność podłoża na osuwanie – obecność utworów luźnych i warstw o różnej litologii i przepuszczalności. Szczególne zagrożenie stwarza infiltracja wód roztopowych i opadowych oraz podcięcie erozyjne stoków, na których występują miększe pokrywy piasków, żwirów, ilów, glin i lessów. Większe ruchy masowe na tym obszarze mogą wystąpić także w wyniku podcięcia stoków podczas wezbrań i powodzi. Często zbocze może wydawać się ustabilizowane (np. porośnięte drzewami) i nic nie wskazuje na występowanie jakichkolwiek ruchów masowych ziemi. Nie mniej splot niekorzystnych oddziaływań może prowadzić do ponownego naruszenia nieskonsolidowanych warstw. Przeciwdziałanie ruchom masowym powinno polegać na sprawnej melioracji obszaru, która spowoduje szybkie odprowadzenie nadmiaru wód roztopowych i opadowych. Nie powinno się wycinać drzew i krzewów porastających zbocza terenów objętych osuwiskami, gdyż roślinność zdecydowanie hamuje i ogranicza rozwój ruchów masowych. W przypadku powstania np. nowego zsuwu należy miejsce to obsiać trawą lub obsadzić drzewami. Ponadto tereny objęte osuwiskami powinny być wyłączone spod budownictwa, a w przypadku ich zabudowy wszelkie planowane inwestycje inżynierskie i budowlane powinny zostać poprzedzone badaniami geologiczno – inżynierskimi. Dokładne rozpoznanie warunków geologicznych i szczegółowe badania geologiczno – inżynierskie gruntu mogą jednoznacznie stwierdzić przydatność tych terenów do zabudowy i określić możliwości ich zabudowy. Pozwolą one

także na wskazanie sposobu zabezpieczenia istniejących budynków, budowli i infrastruktury drogowej i komunalnej znajdujących się na terenach zagrożonych. Rozwiązania takie często jednak wykraczają poza teren jednej działki budowlanej i obejmują np. obszar całego narażonego zbocza.

2.3 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIECZNIA 2004 R.

Ustanowione formy ochrony przyrody

W myśl ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku utworzono na obszarze gminy następujące formy ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej:

- Obszar Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2008 nr 198 poz. 1226), zmienione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków z dnia 2011-02-04 (Dz. U. 2011, Nr. 25 poz. 133). Dla tego obszaru obowiązuje Plan Zadań Ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 35/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 23 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt”. Formalnie zespół przyrodniczo-krajobrazowy powołany został do życia na podstawie Rozporządzenia nr 131/93 Wojewody Katowickiego z 8 lipca 1993. Następnie rozporządzenie to zostało zmienione Rozporządzeniem nr 29/2001 Wojewody Śląskiego z 5 listopada 2001 r. oraz Rozporządzeniem nr 5/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 lutego 2002 r. Obecnie podstawą prawną istnienia zespołu jest Rozporządzenie Wojewody Śląskiego nr 75/08 z dnia 12 listopada 2008 r.;
- trzy pomniki przyrody:

- Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) - 2 sztuki, okazałe równomiernie rozwinięte korony, specyficzna niska wysokość drzew, Decyzja nr 245 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 25 sierpnia 1962 r.;

- Głaz narzutowy - obw. 510 cm, napis: "Sophien = Linde 1822" na pamiątkę lipy posadzonej przez księżną Zofię Lichnowską, Decyzja nr 246 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 10 listopada 1962 r.;

- Klon pospolity o nazwie „Światłowiec” - *Acer platanoides*; pierśnica: 134 cm; wysokość: 25 m), rośnie na terenie nieruchomości dz. nr 725/75 k.m. 3, obręb Syrynia, Uchwała Nr XXVI/151/2012 Rady Gminy Lubomia z dnia 27 września 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody;

Na terenie gminy znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” kod PLB 240004. Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów występują szuwały w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą one rozległe łany. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. Spośród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tu: bąk *Botaurus stellaris*, bączek *Ixobrychus minutus*, czapla biała *Egretta alba* (*Ardea alba*), bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, podgorzałka *Aythya nyroca*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, kropiatka *Porzana porzana*, kureczka zielonka *Porzana parva*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, batalion *Philomachus pugnax*, mewa mała *Larus minutus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, zimorodek *Alcedo atthis*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos medius*, podróżniczek *Luscinia svecica*, muchołówka białoszysza *Ficedula albicollis*, dzieźba gąsiorek *Lanius colluri*. Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady, hełmiatka *Netta rufina*, rycyk *Limosa limosa*.

Przedmiotem ochrony wg PZO są następujące gatunki: bączek *Ixobrychus minutus*, podgorzałka *Aythya nyroca*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, krakwa *Anas strepera*, hełmiatka *Netta rufina*.

Na terenie gminy znajduje się utworzony w 1993 r. zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt”. Formalnie zespół przyrodniczo-krajobrazowy powołany został do życia na podstawie Rozporządzenia nr 131/93 Wojewody Katowickiego z 8 lipca 1993. Następnie rozporządzenie to zostało zmienione Rozporządzeniem nr 29/2001 Wojewody Śląskiego z 5 listopada 2001 r. oraz Rozporządzeniem nr 5/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 lutego 2002 r. Obecnie podstawą prawną istnienia zespołu jest Rozporządzenie Wojewody Śląskiego nr 75/08 z dnia 12 listopada 2008 r. Tereny zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i obszaru Natura 2000 w ich części wschodniej pokrywają się. Obszar Natura 2000 chroni dodatkowo znajdujący się w zachodniej części Las Tworkowski. Celem utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego była, podobnie jak w przypadku obszaru Natura 2000, ochrona siedliska bytowania rzadkich ptaków, ale także zachowanie ze względów ekologicznych, naukowych, kulturowych, dydaktycznych, estetycznych i krajobrazowych kompleksu stawów rybnych.

Na terenach na których projekt zmiany suikzp wprowadza zmiany kierunków zagospodarowania nie występują żadne z tych form ochrony przyrody. Teren nr 9 znajduje się w pobliżu granic tych obszarów, obszar Natura 2000 tuż za wschodnią jego granicą, ZPK w odległości ok. 70 m.

Proponowane formy ochrony przyrody

Na terenie gminy do objęcia ochroną wskazano tylko jeden teren, jest to położone w lesie **Grodzisko Gołęźców**. Teren ten znajduje się poza obszarami objętymi zmianą suikzp.

2.4 KORYTARZE EKOLOGICZNE

W opracowaniu regionalnym J. Parusela² z 2007 r. na terenie gminy wyznaczono korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych, korytarz dla ptaków oraz korytarz spójności. Są to następujące korytarze:

- Korytarz dla ssaków kopytnych K/LR-ODRA/1
- Korytarz dla ptaków Dolina Górnej Odry wraz z przystankiem ponadregionalnym Stawy Wielikąt i Las Tworkowski
- Korytarz spójności M33 Olza – Odra

Korytarz dla ssaków i korytarz spójności prowadzi doliną Odry poza terenami objętymi zmianą suikzp. W związku z ustaleniami zmiany suikzp nie przewiduje się zagrożenia dla tych korytarzy. W obrębie korytarza ekologicznego dla ptaków znajdują się cztery tereny objęte zmianami, teren w części południowo-zachodniej (dawna hałda, teren nr 8), teren poszerzenia zakładu mięsnego (teren nr 1) oraz teren nr 9.

Odnośnie korytarza dla ptaków należy wskazać, że projekt suikzp nie wskazuje do zabudowy terenów stawów – pozostają one w stanie bieżącym, a także nie wskazuje się możliwości budowy turbin wiatrowych, ani zespołów wysokich budynków. Zarówno likwidacja stawów, jak i budowa bariery jaką mogłyby być zespoły turbin czy pojedyncze wiatraki lub zespoły budynków mogłyby powodować zagrożenie dla korytarza ekologicznego dla ptaków. Ponieważ projekt nie wprowadza tego typu obiektów, nie przewiduje się również zagrożenia dla korytarza ekologicznego dla ptaków. Nie stwierdzono jak do tej pory by elektrownie fotowoltaiczne w jakikolwiek sposób wpływały na ptaki, nie przewiduje się więc tego zagrożenia (szerzej opis literatury w tym zakresie w pkt. 5).

W opracowaniu krajowym z 2011 r.³ korytarze ekologiczne na terenie gminy oraz na analizowanych terenach nie zostały wskazane.

2.5 KRAJOBRAZ

Krajobraz gminy jest niejednorodny, generalnie charakteryzując się znacznym udziałem terenów otwartych. W części północno-wschodniej gminy występują wzgórza porośnięte lasami. Obszar gminy cechuje krajobraz typowo rolniczy, wiejski, z dominacją zabudowy jednorodzinnej z ogrodami, a także zabudowy gospodarczej. Zabudowa ta koncentruje się głównie w centrum sołectw, wzdłuż głównych dróg, miejscami wkraczając w otwarte tereny rolne. Część obszaru gminy zajmują lasy (porastające północno-wschodnią

² Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.

³ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

część gminy), grunty rolne i zbiorniki wód powierzchniowych. Szczególną rolę pełni tu zespół stawów „Wielikąt” oraz teren polderu Buków, a także budowanego obecnie zbiornika Racibórz Dolny. Na obszarach objętych zmianą suikzp dominują krajobrazy wielkopowierzchniowych gruntów rolnych, zaś na terenie położonym w części południowo-zachodniej krajobraz terenów przemysłowych, pozostałość po dawnej hałdzie.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM

Na wszystkich analizowanych terenach obowiązują mpzp. W przypadku braku zmiany suikzp wszystkie tereny pełniłyby dalej funkcję rolną, z wyjątkiem terenu nr 8 w części południowo-zachodniej, który pełniłby funkcję przemysłowo-usługową (teren hałdy).

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na analizowanych terenach nie stwierdza się występowania szczególnych problemów ochrony środowiska związanych z formami ochrony przyrody. Nie występują tu formy ochrony przyrody, nie wskazywano również tych terenów do przyszłego objęcia ochroną (brak cennych siedlisk przyrodniczych).

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM

Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko istotne są zmiany nr 2 i 3, a więc lokalizacja urządzeń fotowoltaicznych oraz wyznaczenie terenu produkcji i obsługi produkcji rolnictwa na zachód od ul. Pogrzebieńskiej. Tereny wskazane do zmiany przeznaczeń znajdują się poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody (na terenie gminy jest to zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt” oraz „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”), na tych terenach nie występują również cenne siedliska przyrodnicze. W przypadku terenu RU do zmiany wskazane zostały tereny rolne znajdujące się na zapleczu istniejącego zakładu. Zmiana będzie tu związana z poszerzeniem istniejącej działalności. W przypadku terenów pod fotowoltaikę wyznaczono siedem powierzchni, które w zdecydowanej większości obejmują uprawiane grunty orne. Jedynie na jednym terenie, w południowo-zachodniej części gminy tereny pod fotowoltaikę wyznaczono na obszarze dawnej hałdy. Na pozostałych obszarach dominują uprawiane grunty orne, na których jedynie miejscami występują kępy zadrzewień, których istnieje możliwość zachowania na etapie tworzenia mpzp.

Należy zauważyć, że suikzp nie wskazuje dokładnych przeznaczeń terenu, a jedynie wskazuje możliwe kierunki zagospodarowania. Dopiero w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dokładnie zostaną wskazane przeznaczenia, przy uwzględnieniu innych zapisów suikzp np. dotyczących infrastruktury, czy ochrony środowiska. Oznacza to, że np. w obrębie terenów przeznaczonych pod farmy fotowoltaiczne będą mogły zostać pozostawione tereny w obrębie koryt cieków, zadrzewień, gleb III klasy, stromych skarp, wąwozów itp. Jeśli nie będzie zainteresowania ze strony inwestorów i właścicieli działek to całe te tereny czy ich duże części pozostaną jako tereny rolne R zgodnie ze stanem istniejącym oraz zgodnie z obowiązującym suikzp i planami miejscowymi.

Na wszystkich ośmiu obszarach w projekcie suikzp wskazano tereny, które w mpzp mogą być ujęte pod realizację paneli fotowoltaicznych o mocy powyżej 500kW. Zwykle urządzenia fotowoltaiczne nie powodują znaczących oddziaływań: nie emitują hałasu, zanieczyszczeń. Kilkuletnia praktyka montażu tego typu urządzeń w naszym kraju pokazała, że są to obiekty w sposób całkowicie nieznaczny oddziałujące na środowisko. Na terenie gminy Lubomia lokuje się je poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym, nie przewiduje się więc jakiegokolwiek zagrożenia z ich strony dla wartościowego zasobu przyrodniczego gminy.

5.1 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 r.

Wpływ na obszar Natura 2000

Na terenie gminy znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” kod PLB 240004. Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów

występują szuwały w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą one rozległe łany. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. Spośród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tu: bąk *Botaurus stellaris*, bączek *Ixobrychus minutus*, czapla biała *Egretta alba* (*Ardea alba*), bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, podgorzałka *Aythya nyroca*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, kropiatka *Porzana porzana*, kureczka zielonka *Porzana parva*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, batalion *Philomachus pugnax*, mewa mała *Larus minutus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, zimorodek *Alcedo atthis*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos medius*, podróżniczek *Luscinia svecica*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, dzieźba gąsiorek *Lanius colluri*. Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady, hełmiatka *Netta rufina*, rycyk *Limosa limosa*.

Przedmiotem ochrony wg PZO są następujące gatunki: bączek *Ixobrychus minutus*, podgorzałka *Aythya nyroca*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, krakwa *Anas strepera*, hełmiatka *Netta rufina*.

Na terenie gminy Lubomia ochroną w ramach obszaru Natura 2000 objęte są Stawy Wielikąt, fragment doliny Odry ze Zbiornikiem Racibórz oraz Las Tworkowski.

Tereny objęte zmianą suikzp, na których wskazuje się zmiany przeznaczenia znajdują się poza obszarami Natura 2000, nie występują na tych terenach też siedliska ptaków chronione w ramach tego obszaru Natura 2000, które ściśle związane są ze stawami: bączek, podgorzałka, perkoz dwuczuby, krakwa, hełmiatka.

Zagrożenia dla poszczególnych gatunków zostały przedstawione w załączniku trzecim Planu Zadań Ochronnych. Praktycznie nie wskazuje się tam na zagrożenia związane z projektem suikzp, a głównie na zagrożenia takie jak np. polowanie, spacerowanie, wypalanie traw, drapieżnictwo. W PZO wskazano trzy zagrożenia, które teoretycznie mogłyby się wiązać ze zmianą suikzp, są to:

- a) Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.
- b) Zaniechaniem gospodarki wodnej
- c) Koliduje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.

Zagrożenia te nie dotyczą planowanych zmian suikzp, gdyż projekt nie wprowadza jakiegokolwiek zabudowy czy zmiany zagospodarowania stawów, nie wprowadza zaniechania gospodarki wodnej, nie wprowadza nowych linii wysokiego i średniego napięcia w obrębie obszaru Natura 2000, nie wprowadza również energetyki wiatrowej.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że nie występują na obszarach objętych zmianą suikzp siedliska przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 (stawy), w drugiej zaś nie

wprowadza się tu przeznaczeń terenu czy innych inwestycji, które mogłyby wpływać na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Odnośnie poszczególnych kwestii wymienionych w PZO:

Ad a) Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.

Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu. Siedliska ptaków będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 nie występują w obrębie obszarów objętych zmianami kierunków zagospodarowania.

Ad b) Zaniechaniem gospodarki wodnej

Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu. Siedliska ptaków będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 nie występują w obrębie obszarów objętych zmianami kierunków zagospodarowania.

Ad c) Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.

Projekt suikzp nie wprowadza jakiegokolwiek nowej infrastruktury trakcji elektrycznej wysokiego napięcia. Natomiast linie średniego napięcia nie są obecnie kwalifikowane jako przedsięwzięcia potencjalnie lub zawsze znacząco oddziałujące na środowisko.

Projekt suikzp dopuszcza możliwość realizacji linii niskiego i średniego napięcia bez wskazywania ich konkretnych lokalizacji, dopuszczone one są również w obowiązujących mpzp na tej samej zasadzie. Jednak obszary zmian suikzp znajdują się poza obszarem natura 2000.

Projekt suikzp nie wprowadza możliwości realizacji jakichkolwiek turbin wiatrowych.

Reasumując wątek oddziaływania na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Stawy Wielikąt i Las Tworkowski – nie przewiduje się tu wystąpienia jakiegokolwiek zagrożenia.

W tabeli poniżej odniesiono się do poszczególnych zagrożeń wskazanych w PZO.

Tabela 1 Analiza zagrożeń dla przedmiotu ochrony na podstawie ustaleń PZO w odniesieniu do ustaleń suikzp

Przedmiot ochrony Natura 2000	Zagrożenie	Opis zagrożenia	Ewentualne zagrożenie wynikające z ustaleń suikzp
AO22 Bączek (<i>Ixobrychus minutus</i>)	Istniejące		
	Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (G01.02)	Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	Potencjalne		
	1. Polowanie (F03.01)	Płoszenie ptaków.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	2. Pojazdy zmotoryzowane (G01.03)	Płoszenie ptaków.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	3. Wypalanie (J01.01)	3. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	4. Zaniechanie gospodarki wodnej (J02.13)	4. Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu, nie wprowadza również możliwości zmiany stawów na ośrodki rekreacyjne
	5. Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (D01.01) Obserwowanie przyrody (G02.09)	Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokółstawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów (w sąsiedztwie szuwarów i linii brzegowej stawów).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	6. Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne (D02.01.01) Produkcja energii wiatrowej (C03.03)	Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek nowej infrastruktury trakcji elektrycznej wysokiego i średniego napięcia Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek farm wiatrowych
	7. Obce gatunki inwazyjne (I01)	Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
8. Drapieżnictwo (K03.04)	Presja ze strony lisa.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień	
AO60 Podgorzałka (<i>Aythya nyroca</i>)	Istniejące		
	1. Brak zagrożeń i nacisków (X)	1. Nie dotyczy.	-
	Potencjalne		
Polowanie (F03.01)	Płoszenie ptaków.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień	

	2. Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (G01.02)	Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	3. Wypalanie (J01.01)	Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	4. Zaniechanie gospodarki wodnej (J02.13)	Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu, nie wprowadza również możliwości zmiany stawów na ośrodki rekreacyjne
	5. Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (D01.01) Obserwowanie przyrody (G02.09)	Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów (w sąsiedztwie szuwarów i linii brzegowej stawów).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	6. Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne (D02.01.01) Produkcja energii wiatrowej (C03.03)	Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek nowej infrastruktury trakcji elektrycznej wysokiego i średniego napięcia Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek farm wiatrowych
	7. Obce gatunki inwazyjne (I01)	Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	8. Drapieżnictwo (K03.04)	Presja ze strony lisa.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
A005 Perkoz dwuczuby (<i>Podiceps cristatus</i>)	Istniejące		
	1. Brak zagrożeń i nacisków (X)	1. Nie dotyczy.	Nie dotyczy
	Potencjalne		
	Polowanie (F03.01)	1. Płoszenie ptaków.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień

	2. Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (G01.02)	2. Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	Wypalanie (J01.01)	Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	4. Zaniechanie gospodarki wodnej (J02.13)	Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu, nie wprowadza również możliwości zmiany stawów na ośrodki rekreacyjne
	5. Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (D01.01) Obserwowanie przyrody (G02.09)	Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów (w sąsiedztwie szuwarów i linii brzegowej stawów).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	6. Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne (D02.01.01) Produkcja energii wiatrowej (C03.03)	Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek nowej infrastruktury trakcji elektrycznej wysokiego i średniego napięcia. Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek farm wiatrowych.
	7. Obecne gatunki inwazyjne (I01)	7. Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	8. Drapieżnictwo (K03.04)	Presja ze strony lisa.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
A051 Krakwa (<i>Anas strepera</i>)	Istniejące		
	1. Brak zagrożeń i nacisków (X) 1. Nie dotyczy.	1. Brak zagrożeń i nacisków (X) 1. Nie dotyczy.	Nie dotyczy
	Potencjalne		
	1. Polowanie (F03.01)	Płoszenie ptaków.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień

	2. Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (G01.02)	Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	3. Wypalanie (J01.01)	Niszczanie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	4. Zaniechanie gospodarki wodnej (J02.13)	Niszczanie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu, nie wprowadza również możliwości zmiany stawów na ośrodki rekreacyjne
	Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (D01.01) Obserwowanie przyrody (G02.09)	Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów (w sąsiedztwie szuwarów i linii brzegowej stawów).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	6. Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne (D02.01.01) Produkcja energii wiatrowej (C03.03)	Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek nowej infrastruktury trakcji elektrycznej wysokiego i średniego napięcia. Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek farm wiatrowych
	7. Obce gatunki inwazyjne (I01)	Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	8. Drapieżnictwo (K03.04)	Presja ze strony lisa.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
A058 Hełmiatka (<i>Netta rufina</i>)	Istniejące		
	1. Brak zagrożeń i nacisków (X)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	Potencjalne		
	Polowanie (F03.01)	Płoszenie ptaków.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień

	2. Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (G01.02)	Płoszenie ptaków poprzez wchodzenie, wjeżdżanie w miejsca lęgowe.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	3. Wypalanie (J01.01)	Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez aktywne wypalanie istniejącej roślinności (wypalanie trzcinowisk).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	4. Zaniechanie gospodarki wodnej (J02.13)	Niszczenie i degradacja siedlisk poprzez zaprzestanie hodowli ryb na stawach. Zmiana funkcji stawów na skutek niekorzystnej sytuacji makroekonomicznej, zmiana stawów na ośrodki rekreacyjne.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek form zabudowy na jakichkolwiek stawach oraz w ich otoczeniu, nie wprowadza również możliwości zmiany stawów na ośrodki rekreacyjne
	5. Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (D01.01) Obserwowanie przyrody (G02.09)	Wytyczanie nowych ścieżek pieszych lub rowerowych z wyjątkiem terenu wokół stawów: Rzymskie, Podymacz oraz grobli między działkami nr 557/9 i 569/10 w sposób powodujący płoszenie ptaków, skutkujący brakiem możliwości wyprowadzania lęgów (w sąsiedztwie szuwarów i linii brzegowej stawów).	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne (D02.01.01) Produkcja energii wiatrowej (C03.03)	Kolizje ptaków z liniami wysokiego i średniego napięcia lub turbinami elektrowni wiatrowych.	Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek nowej infrastruktury trakcji elektrycznej wysokiego i średniego napięcia. Projekt suikzp nie wprowadza jakichkolwiek farm wiatrowych
	Obce gatunki inwazyjne (I01)	Presja ze strony drapieżników, szczególnie norki amerykańskiej i jenota.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień
	Drapieżnictwo (K03.04)	Presja ze strony lisa.	Nie dotyczy, suikzp nie reguluje tych zagadnień

WPLYW NA ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY WIELIKĄT

Na terenie gminy znajduje się utworzony w 1993 r. zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt”. Formalnie zespół przyrodniczo-krajobrazowy powołany został do życia na podstawie Rozporządzenia nr 131/93 Wojewody Katowickiego z 8 lipca 1993. Następnie rozporządzenie to zostało zmienione Rozporządzeniem nr 29/2001 Wojewody Śląskiego z 5 listopada 2001 r. oraz Rozporządzeniem nr 5/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 lutego 2002 r. Obecnie podstawą prawną istnienia zespołu jest Rozporządzenie Wojewody Śląskiego nr 75/08 z dnia 12 listopada 2008 r. Tereny zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i obszaru Natura 2000 w ich części wschodniej pokrywają się. Obszar Natura 2000 chroni dodatkowo znajdujący się w zachodniej części Las Tworkowski. Celem utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego była, podobnie jak w przypadku obszaru Natura 2000, ochrona siedliska bytowania rzadkich ptaków, ale także zachowanie ze względów ekologicznych, naukowych, kulturowych, dydaktycznych, estetycznych i krajobrazowych kompleksu stawów rybnych.

Projekt zmiany suikzp na obszarach na których dokonują się zmiany w zakresie fotowoltaiki oraz terenu RU znajdują się poza obszarem Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego, nie przewiduje się więc jakiegokolwiek zagrożenia dla przedmiotu ochrony tego ZPK. W tabeli poniżej odniesiono się do poszczególnych zakazów, które znalazły się w rozporządzeniu z 2008 r.

Zakaz z §4 rozporządzenia	Odniesienie do zmiany suikzp
Zakaz niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;	Projekt suikzp wprowadza zmiany poza obszarem objętym ZPK, nie przewiduje się więc niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru
Zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;	Projekt suikzp wprowadza zmiany poza obszarem objętym ZPK, nie przewiduje się więc wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu w obrębie obszaru ZPK
Zakaz uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;	Projekt suikzp wprowadza zmiany poza obszarem objętym ZPK, nie przewiduje się więc uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby w obrębie obszaru ZPK
Zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;	Projekt suikzp wprowadza zmiany poza obszarem objętym ZPK, nie przewiduje się więc dokonywania zmian stosunków wodnych w obrębie obszaru ZPK, a także poza nim w sposób, który wpłynąłby na gospodarkę stawową i stosunki wodne
Zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;	Projekt suikzp wprowadza zmiany poza obszarem objętym ZPK, nie przewiduje się więc likwidacji, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych w obrębie obszaru ZPK oraz w jego otoczeniu
Zakaz wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;	Projekt suikzp nie reguluje tego typu zagadnień
Zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi;	Projekt suikzp wprowadza zmiany poza obszarem objętym ZPK, nie przewiduje się więc zmiany sposobu użytkowania ziemi w obrębie obszaru ZPK oraz w jego otoczeniu
Zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym	Projekt suikzp nie wprowadza możliwości eksploatacji

torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;	jakichkolwiek kopalin w ramach zmiany suikzp, w tym na obszarze ZPK oraz w jego otoczeniu
Zakaz umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;	Projekt suikzp nie reguluje tego typu zagadnień
Zakaz umieszczania tablic reklamowych.	Projekt suikzp nie reguluje tego typu zagadnień

Reasumując wątek oddziaływania na Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Wielikąt” – nie przewiduje się tu wystąpienia jakiegokolwiek zagrożenia, w tym naruszenia obowiązujących na terenie ZPK zakazów.

5.2 WPŁYW NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

W opracowaniu regionalnym J. Parusela⁴ z 2007 r. na terenie gminy wyznaczono korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych, korytarz dla ptaków oraz korytarz spójności. Są to następujące korytarze:

- Korytarz dla ssaków kopytnych K/LR-ODRA/1
- Korytarz dla ptaków Dolina Górnej Odry wraz z przystankiem ponadregionalnym Stawy Wielikąt i Las Tworkowski
- Korytarz spójności M33 Olza – Odra

Korytarz dla ssaków i korytarz spójności prowadzi doliną Odry poza terenami objętymi zmianą suikzp. W związku z ustaleniami zmiany suikzp nie przewiduje się zagrożenia dla tych korytarzy. W obrębie korytarza ekologicznego dla ptaków znajdują się cztery tereny objęte zmianami, teren w części południowo-zachodniej (dawna hałda, teren nr 8), teren poszerzenia zakładu mięsnego (teren nr 1) oraz teren w rejonie Asnyka (teren nr 9).

Odnośnie korytarza dla ptaków należy wskazać, że projekt suikzp nie wskazuje do zabudowy terenów stawów – pozostają one w stanie bieżącym, a także nie wskazuje się możliwości budowy turbin wiatrowych, ani zespołów wysokich budynków. Zarówno likwidacja stawów, jak i budowa bariery jaką mogłyby być zespoły turbin czy pojedyncze wiatraki lub zespoły budynków mogłaby powodować zagrożenie dla korytarza ekologicznego dla ptaków. Ponieważ projekt nie wprowadza tego typu obiektów, nie przewiduje się również zagrożenia dla korytarza ekologicznego dla ptaków. Nie stwierdzono jak do tej pory by elektrownie fotowoltaiczne w jakikolwiek sposób wpływały na ptaki, nie przewiduje się więc tego zagrożenia (szerzej opis literatury w tym zakresie w punkcie poniżej).

W opracowaniu krajowym z 2011 r.⁵ korytarze ekologiczne na terenie gminy oraz na analizowanych terenach nie zostały wskazane.

⁴ Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.

⁵ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

5.3 ANALIZA LITERATURY DOTYCZĄCEJ ODDZIAŁYWANIA PANELI FOTOWOLTAICZNYCH NA PTAKI

Odnośnie korzyści ekologicznych dla ptaków należy wskazać, że projekt suikzp wprowadza możliwość realizacji farm fotowoltaicznych w obrębie terenów głównie rolnych.

W kontekście budowy farm elektrowni słonecznych w Polsce niejednokrotnie podnosi się problem rzekomo negatywnego oddziaływania pracujących instalacji na ptaki. Jednak literatury na ten temat jest niewiele, zwłaszcza w Polsce. Np. GDOŚ czy RDOŚ w ogóle nie pokusił się o przygotowanie jakiegokolwiek materiału pomocniczego w tym zakresie. W piśmie RDOŚ nakazano odnieść się do artykułu M. Michalichy z 2018 r., który został opublikowany w Zeszytach Naukowych Południowo-Wschodniego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej z siedzibą w Rzeszowie i Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego Oddział w Rzeszowie⁶, w artykule tym zebrano prawie wszystkie argumenty jakie się pojawiają w ramach sprzeciwów lub obaw przed tego typu inwestycjami; poniżej zamieszczono dokładne cytaty:

1. *„Jednym ze skutków oddziaływania paneli fotowoltaicznych na ptaki są liczne kolizje z panelami słonecznymi. Panele odbijając niebo lub imitując taflę wody powodują masowe zderzenia przy próbie lądowania lub lotu [Walston i in., 2016]⁷.”*
2. *„Zdarza się również, że ptaki drapieżne w pogoni za ofiarą, wlatują z dużą prędkością w panele, które imitują niebo [Kagan i in. 2014]⁸.”*
3. *„Innym zagrożeniem ze strony energetyki słonecznej jest przypadkowe wlatywanie ptaków w strefy przepływu energii słonecznej. W takich strefach, temperatura może sięgać 500-800°C, przy czym pióra ptaków ulegają zniszczeniu już w temperaturze 160°C [Wendelin i in. 2016]⁹. W wyniku tak wysokich temperatur następuje śmierć lub trwałą niezdolność do lotu [McCrary i in. 1986]¹⁰.”*
4. *„Panele w przeciwieństwie do turbin wiatrowych nawet gdy w danej chwili nie są używane – generują ciepło i zagrażają ptakom. Kolizje dotyczą najczęściej ptaków z rodziny sokołowatych Falconidae, które są przyciągane przez wieże skupiające promienie słoneczne [WEST 2016]¹¹.”*

Poniżej kolejno odniesiono się do tych argumentów:

Ad. 1.

⁶ Michalicha M., 2018: *Wpływ odnawialnych źródeł energii na ptaki*. [w:] Polish Journal for Sustainable Development. Tom 22 (2).

⁷ Walston L.J., Rollins K.E., LaGory K.E., Smith K.P., Meyers S.A., 2016. *A preliminary assessment of avian mortality at utility-scale solar energy facilities in the United States*. Renewable Energy, vol. 92.

⁸ Kagan R.A., Viner T.C., Trail P.W., Espinoza E.O., 2014. *Avian mortality at solar energy facilities in southern California: a preliminary analysis*. National Fish and Wildlife Forensics Laboratory.

⁹ Wendelin T., Ho C.K., Sims C., 2016: *Development of tools, training, and outreach to address solar glare and flux-related avian impact*. Sandia National Laboratories.

¹⁰ McCrary M.D., McKernan R.L., Schreiber R.W., Wagner W.D., Sciarrotta T.C. 1986: *Avian mortality at a solar energy power plant*. J. Field Ornithol. 57.

¹¹ Western EcoSystems Technology, Inc. (WEST). 2016. *Ivanpah solar electric generating system avian and bat monitoring plan, 2014-2015 annual report and two year comparison*.

Badania Waltsona (i in.), na które powołuje się autor w/w artykułu dotyczą tylko elektrowni słonecznych na pustyniach w południowo-zachodniej Kalifornii w USA (pracujących w zupełnie innej technologii – patrz Ad. 3), gdzie po pierwsze – farmy fotowoltaiczne są o wiele większe i rozmieszczone są na nieporównywalnie większym zwartym obszarze, niż to ma miejsce w przypadku jakiegokolwiek elektrowni w Polsce czy zachodniej Europie. Po drugie – na rozległych pustyniach farma rzeczywiście może przypominać jezioro, ale tylko z dużej wysokości. Choć odnotowano rzadkie przypadki kolizji ptaków z panelami, nie ma żadnych dowodów na to, że zdrowe i niewyczerpane ptaki chciałyby stale lądować na terenie farmy fotowoltaicznej myląc ją z bliska z taflą wody stawu lub jeziora, tym bardziej w Polsce. Skąd zatem autor artykułu w tym kontekście wziął informację o „masowych zderzeniach przy próbie lądowania lub lotu” w szczególności warunkach polskich – nie wiadomo. Po trzecie – Waltson jednoznacznie wskazuje, że nie przeprowadzono jak dotąd żadnych szeroko zakrojonych, spójnych badań umożliwiających ocenę atrakcyjności farm solarnych dla ptaków migrujących lub żerujących w kontekście mylenia ich z taflą wody.

Ad. 2.

Kagan i in. (2014), na których doniesienia powołuje się autor w/w artykułu, odnosi swe obserwacje do trzech olbrzymich, kilkusetmegawatowych farm słonecznych zlokalizowanych na pustyniach w południowo-zachodniej części USA, a więc w zupełnie innych uwarunkowaniach środowiskowych, gdzie po stwierdzeniu kilku przypadków śmierci ptaków drapieżnych wysnuto hipotezę o rozbijaniu się tych ptaków o panele podczas pościgu za ofiarą, w wyniku odbijania nieba, co miałyby prowadzić do fatalnej w skutkach dezorientacji. W Polsce, choć powszechnie występują podobnie odbijające niebo szyby np. w wysokich blokach mieszkalnych, blaszanych dachach, szklarniach czy parkujących samochodach na dużych parkingach miejskich, nie są one miejscem wypadków z udziałem ptaków drapieżnych czy jakichkolwiek innych mimo częstej obecności np. polujących pustulek jako często występujących ptasich drapieżników w niektórych blokowiskach, czy penetrujących pogranicza myszołowów. Nie są także znane tego rodzaju wypadki na wybudowanych już w kraju farmach fotowoltaicznych. W literaturze opisywane jest też zagadnienie przywabiania różnych drobnych owadów, szczególnie związanych ze środowiskiem wodnym do powierzchni odbijających światło, m.in. do paneli słonecznych, które mylą z powierzchnią wody, próbując złożyć jaja¹². Jest to związane z innym postrzeganiem otoczenia przez niektóre gatunki tych zwierząt, których oczy są czułe na światło spolaryzowane. Zjawisko to występuje też nad mokrymi nawierzchniami asfaltowymi, kałużami, itp. Owady te stają się przedmiotem polowania przez pospolite drobne ptaki takie jak: sikory, mazurki, wróble, pliszki, jaskółki, czasem też sroki, ale nie są znane przypadki śmierci tych ptaków w kolizji z panelami (Harisson C. i in., 2017).

Ad. 3. i 4.

¹² Horvath G. i in., 2009: *Polarized light pollution: A new kind of ecological photopollution*. *Frontiers in Ecology and the Environment* 7 (6).

Autor w/w artykułu wskazując na zagrożenia energetyki słonecznej na ptaki odwołuje się do analizy śmiertelności ptaków w dużej elektrowni słonecznej na pustyniach kalifornijskich w USA, gdzie energia słoneczna jest wykorzystywana i przetwarzana w zupełnie inny sposób, niż to ma miejsce w jakiegokolwiek elektrowni słonecznej w Polsce czy w Zachodniej Europie. W elektrowniach tych wykorzystuje się koncentrację energii słonecznej w heliocentrycznych (wklęsłych) lustrach, które sterowane są komputerowo tak, aby poruszały się wraz z pozornym ruchem Słońca po niebie. Skupiają one energię w punktach na centralnie rozmieszczonych wysokich wieżach i podgrzewają wodę w zainstalowanych w nich zbiornikach do temperatury wrzenia. Wytworzona w ten sposób para wodna napędza generatory prądu (technologia CSP – *concentrated solar power*). Powodem opisanych wypadków z ptakami jest ich przelot przez rejon strefy najbardziej skupionej wiązki promieniowania słonecznego w sąsiedztwie wieży, która osiąga ponoć temperaturę kilkuset stopni. Ptaki miałyby polować na owady, które zwabiane są światłem skoncentrowanym na wieżach. Nawet chwilowy przelot przez taki strumień energii może uszkodzić pióra ptaka w locie do tego stopnia, że nie jest w stanie kontynuować lotu i spada. Zjawisko to zostało opisane przez Wendelina i in., choć jak sam przyznaje, jest to kwestia dyskusyjna¹³. Trudno natomiast powiedzieć, co autor artykułu miał na myśli pisząc, że „*panele (...) nawet gdy w danej chwili nie są używane – generują ciepło i zagrażają ptakom*”. W Polsce nie ma obecnie, ani nie planuje się realizacji elektrowni słonecznej opartej na opisanej wyżej technologii; nie ma ku temu uwarunkowań geograficznych. Z tego też powodu analiza powyższego oddziaływania elektrowni słonecznych w odniesieniu do warunków polskich jest całkowicie bezprzedmiotowa, a nagromadzenie tego typu argumentów w polskim artykule i pozostawienie ich bez słowa rozwinięcia czy jakiegokolwiek komentarza, jest zwyczajnie nieuczciwe, nie sprzyja merytorycznej argumentacji i jest szkodliwe dla możliwości realizacji jakichkolwiek tego rodzaju inwestycji.

Dodatkowo porusza się jeszcze zagadnienie zjawiska odbicia światła od paneli (tzw. „efekt olśnienia”), który powodujące ponoć dużą śmiertelność wśród ptaków¹⁴ lub przynajmniej ich chwilowe ich oślepienie. Niestety, „efekt olśnienia” jest wciąż jednym z najczęściej podkoszonych negatywnych oddziaływań elektrowni słonecznych w Polsce, wymienianych w dostępnych w Internecie kartach informacyjnych, raportach, uzasadnieniach decyzji środowiskowych, a nawet w niektórych (na szczęście nielicznych) wyrokach SKO i NSA. Przypuszczalnie nikt z autorów tych opracowań, opinii czy dokumentów czy nikt ze składów sędziowskich wydających wyroki, nie zadał sobie najmniejszego choćby trudu, żeby znaleźć konkretną literaturę specjalistyczną lub materiały szkoleniowe w tym zakresie, które opisywałyby to zjawisko w odniesieniu do awifauny. Powód może być jeden – niczego takiego po prostu **nie ma**. Nie ma absolutnie żadnych doniesień naukowych, że w wyniku tego zjawiska ptaki zostają trwale oślepione lub w wyniku chwilowego oślepienia tracą orientację albo padają łupem drapieżników. Nie prowadzi się też żadnych

¹³ <https://www.basinandrangewatch.org/Avian-Solar.html> (dostęp: 11.2019 r.).

¹⁴ Interpelacja nr 12367 do ministra energii w sprawie norm dotyczących lokowania inwestycji z zakresu fotowoltaiki w Polsce. Zgłaszający: Marek Opiola, 08.05.2017 r. (<http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=23D76BBD>).

badania w tej kwestii ani przez ośrodki naukowe ani przez organizacje pozarządowe. Trzeba sobie uświadomić, że odbijanie promieni słonecznych od zespołu paneli daje taki sam efekt jak odbijanie promieni słonecznych od powierzchni stawów, jezior, oczek wodnych, rozlewisk, kałuż czy nawet pól uprawnych pokrytych śniegiem, szronem lub glazurą lodową w okresie przedwiośnia. Zjawisko to jest naturalne w przyrodzie i występuje na granicy dwóch ośrodków (np. powietrze-tafla szklana, powietrze-tafla wodna lub gładka mokra nawierzchnia, powietrze-lód lub śnieg). Owszem, efekt olśnienia pochodzący z paneli słonecznych analizuje się i bada w krajach zachodnich i w Chinach w odniesieniu do planowania przestrzennego, w tym oddziaływania na zabudowę mieszkaniową w miastach, gdzie panele usytuowane na dachach na różnej wysokości mogą odbijać światło w kierunku innych budynków, nawet bardzo oddalonych, analizuje się także w odniesieniu do otoczenia lotnisk.^{15,16,17,18,19} Przeszukując zasoby internetowe nigdzie jednak nie napotkano analizy tego efektu w stosunku do ptaków. Pojawiają się tylko ogólne stwierdzenia o możliwościach wystąpienia takiego zjawiska, ale jest to raczej koncepcja, gdyż przyznaje się jednocześnie, że nie ma na to żadnych dowodów naukowych²⁰. Należy domniemywać, że gdyby efekt olśnienia rzeczywiście był w jakimkolwiek zakresie istotny dla populacji tych zwierząt, to przynajmniej tzw. ekologiczne organizacje pozarządowe podnosiłyby alarm albo problem ten wpisany byłby do PZO obszarów Natura 2000. Także w Polsce żaden z portali przyrodniczych nie podnosi tego „problemu”, a mimo to „problem” ten z powodzeniem funkcjonuje w obiegu opracowań środowiskowych i procedurach administracyjnych.

Niezależnie od powyższego, w przypadku paneli słonecznych efekt odbicia ogranicza się, powszechnie już stosując warstwy przeciwodblaskowe (takie jak w szklach optycznych obiektywów aparatów fotograficznych, mikroskopów, lornetek czy okularów). Panele z takimi właśnie warstwami przeciwodblaskowymi przeważnie obecnie są stosowane i można prognozować, że takie właśnie zostaną zastosowane na analizowanych terenach w przyszłości.

Jednocześnie należy też wskazać, że istnieją artykuły, gdzie opisuje się brak zagrożeń czy wręcz pozytywny wpływ fotowoltaiki – głównie wskazuje się, że największym pozytywem jest zastąpienie ubogich pod względem przyrodniczym gruntów ornych terenem w miarę zielonym z dużą ilością potencjalnych schronień dla ptaków. Jednym z takich artykułów jest tekst P. Tryjanowskiego z nr 4 Przeglądu Komunalnego.²¹ Poniżej natomiast przedstawiam

¹⁵ Planning and Development Guidance Recommendations for Utility Scale Solar Photovoltaics Schemes in Ireland. Future Analytics. October 2016.

¹⁶ Lu M., Lin A., Sun J., 2018: *The Impact of Photovoltaic Applications on Urban Landscapes Based on Visual Q Methodology*. Sustainability 2018, 10, 1051. MDPI, Basel, Switzerland.

¹⁷ Solar Photovoltaic Glint & Glare Study Aviation Specific (Casement Aerodrome). For roof mounted PV panels at a proposed residential development at Cookstown Crescent, Cookstown Industrial Estate, Tallaght, Dublin 24. January 2019.

¹⁸ Solar Photovoltaic Development – Glint and Glare Guidance. PAGEPOWER, January 2017.

¹⁹ Impact of solar PV on aviation and airports Solar Trade Association, 2015.

²⁰ Walston L.J. [i in.], 2016: *A Review of Avian Monitoring and Mitigation Information at Existing Utility-Scale Solar Facilities*. Environmental Science Division ANL/EVS-15/2 (str. 11).

²¹ Tryjanowski P. Łuczak A., Wpływ paneli fotowoltaicznych na ptaki drapieżne, Przegląd Komunalny nr 4, 2022 r.

bardzo ciekawy i mądry tekst ze strony internetowej Okiem Przyrodnika Kamila Szczepka, który cytuję w całości, pozwala bowiem spojrzeć na zagadnienie z nieco innej strony.

Z portalu: Okiem przyrodnika

<https://okiemprzyrodnika.wordpress.com/2022/05/21/wplyw-farm-fotowoltaicznych-na-ptaki-i-plazy/>

„Farmy fotowoltaiczne są inwestycją negatywnie wpływającą na przyrodę jeśli powstają na łąkach świeżych, zwłaszcza w rejonach podgórskich i górskich. Na nieużytkach oraz polach uprawnych, gdzie omijają miejsca podmokłe i nie przyczyniają się to wycinki drzew, gdzie zastępują monokultury upraw mają wpływ w zasadzie jedynie krajobrazowy. W przeciwieństwie do wielkoobszarowych monokultur upraw, gdzie cyklicznie prowadzone są prace rolnicze, generujące hałas i wprowadzanie do gleby nawozów takie farmy wydają się być zmianą pozytywną i bez wątplenia zwiększają w takich miejscach bioróżnorodność. Poza tym – jeśli szukamy alternatyw dla paliw kopalnych i uzupełnienia dla energetyki jądrowej to farmy foto podobnie jak wiatrowe wydają się wyjściem logicznym.

Warto przejrzeć dostępne na ten temat artykuły na temat wpływu farm fotowoltaicznych na ornitofaunę i herpetofaunę. Istnieją badania, które wykazały, że w otoczeniu farm fotowoltaicznych istnieje wyższa w porównaniu do kontrolnych terenów bioróżnorodność bezkręgowców, ptaków, i roślin [Montag i inni 2016], [Parker G. E., McQueen C. 2013].

Jak podaje Trojanowski [Trojanowski, 2013] elektrownie słoneczne mogą przyczynić się do powstania alternatywnych miejsc żerowania dla łuszczaków, a także gniazdowania (panele są zakładane na specjalnych stojakach, które mogą być wykorzystywane przez niektóre gatunki do umieszczania swoich gniazd). W artykule tym można przeczytać, że nie ma naukowych dowodów na istnienie ryzyka śmiertelności dla ptaków związanych z panelami słonecznych ogniw fotowoltaicznych. Wśród dostępnej literatury na temat wpływu farm fotowoltaicznych znajdziemy teksty, które zwracają jednak uwagę na potencjalne niebezpieczeństwa. Jednym ze skutków oddziaływania paneli fotowoltaicznych na ptaki, są kolizje ptaków z takimi instalacjami. Panele odbijają nieboskłon lub imitują wodę, co może powodować zderzenia przy próbie lądowania lub lotu [Walston i in. 2016]. Zdarza się również, że ptaki drapieżne w pogoni za ofiarą, wlatują z dużą prędkością w panele, które imitują niebo [Kagan i in. 2014]. Są to jednak rzadkie sytuacje.

W przypadku płazów jako zagrożenie można wymienić te wynikające z zajmowania powierzchni i utrudniania migracji. Ten problem rozwiązuje jednak stosowane w Polsce montowanie paneli na stelażach, czyli na pewnej wysokości nad ziemią. I w tym przypadku ocienienie przez panele fotowoltaiczne poprawi też warunki bytowania płazów – zmniejszy parowanie i różnice temperatur. Przez pewien czas z glebowego banku nasion wyrastać będą jeszcze zboża i sadzone wcześniej gatunki, stopniowo teren zasiedlać będą trawy oraz gatunki takie jak wyka, koniczyna, lucerna czy komosa – typowe dla ugorów, miedz, obszarów wiejskich. Na etapie eksploatacji kosi się obszar, jednak należy pamiętać, że obszar przeznaczony pod panele był wcześniej użytkowany rolniczo, często bardzo intensywnie

i prace były tam prowadzone kilka razy w roku – orka, sadzenie, zbiór a przede wszystkim – opryski. Prace były więc intensywniejsze. W tym zakresie nie ma więc pogorszenia bytu herpetofauny.

Wśród korzyści dla płazów (i nie tylko) warto wymienić ograniczenie właśnie pestycydów i zmniejszenie skażenia terenu. Wspomniane zaprzestanie upraw powoduje też zmniejszenie ludzkiej ingerencji na etapie długoletniej eksploatacji farmy (jedyna ingerencja to sporadyczne czyszczenie czy naprawa). Można więc stwierdzić, że odpowiednio zaprojektowane farmy fotowoltaiczne wydają się obiektem, który mógłby wspomagać czynną ochronę płazów – w tym wypadku poprzez tworzenie nowych siedlisk rozrodczych oraz urozmaicanie bazy pokarmowej [Kazimierski, 2019]. Farmy fotowoltaiczne mogą przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań stanowić oazy bioróżnorodności, tworzyć mikrosiedliska [Peschel, 2010]. Dzięki odpowiedniej bazie siedliskowej i zacienieniu płazy prawdopodobnie chętniej będą korzystać z farm jako korytarzy migracyjnych [Kazimierski, 2019]. Zagadnienie to wymaga jeszcze wielu badań.”

5.4 ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Obecnie na terenach 3 – 7 i 9 występuje krajobraz terenów rolniczych. Znaczące oddziaływanie na środowisko będzie związane z powstaniem rozległych terenów farm fotowoltaicznych, które całkowicie zmienią krajobraz rolniczy gminy Lubomia na terenach objętych zmianą i w ich otoczeniu. Zwykle niewielkie farmy fotowoltaiczne nie są widoczne, jeżeli znajdują się na terenach stosunkowo płaskich. Zwyczajowo też otoczone są płotami czy niewielkimi żywopłotami, co powoduje, że nawet ze stosunkowo niewielkiej odległości nie są widoczne. Na terenach wiejskich np. z dalszej odległości mogą stanowić typowy element krajobrazu rolniczego jak np. szklarnie, zespoły zabudowy obsługi rolnictwa, parki maszyn rolniczych itp. Natomiast w przypadku gminy Lubomia istotne jest, że planowane elektrownie fotowoltaiczne będą mogły mieć bardzo rozległe powierzchnie oraz będą lokowane na zboczach wzgórz. Powyższe powoduje, że będą one mocno widoczne z wielu miejsc w gminie. Niewątpliwie więc na wszystkich siedmiu terenach o do tej pory rolniczym krajobrazie zajdzie **zmiana o charakterze znaczącym, mocno zmieniająca dotychczasowy krajobraz gminy**. W przypadku terenu nr 1 rozbudowa zakładu mięsnego nie będzie stanowiła znaczącej zmiany, gdyż będzie ona kontynuacją krajobrazu już istniejącego. Na terenie nr 8 natomiast istnieje już obecnie krajobraz zdegradowany łąką. Wprowadzenie fotowoltaiki również i tu zmieni krajobraz, ale jest on tu już mocno przekształcony.

5.5 PODSUMOWANIE

W przypadku realizacji paneli fotowoltaicznych nie przewiduje się:

- zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych, gdyż panele zwykle nie powodują emisji ścieków,
- znaczących zmian topoklimatu – tereny paneli nie tworzą powierzchni zwartej zabudowy, a pod nimi pozostają tereny niezabudowane, przeważnie trawiaste,

- znaczących zmian ukształtowania – instalacja paneli nie wymaga realizacji dużych wykopów czy nasypów, a przekształcenia powierzchni nie są znaczące,
- zagrożenia dla gleb - teren zajęte pod panele co prawda zmienią swoje przeznaczenie, ale gleby same w sobie nie będą przekształcone tzn. nie zostaną całkowicie zniszczone czy zabudowane. W przypadku likwidacji paneli pokrywa glebowa pozostanie na tym miejscu.
- Złoże węgla występują w podłożu, ale nie są one już eksploatowane, jednocześnie realizacja lekkich konstrukcji paneli nie spowoduje uniemożliwienia eksploatacji w głębokim podłożu,
- W przypadku przyrody ożywionej nie powstaną znaczące oddziaływania gdyż na analizowanych terenach brak jest obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,
- **W przypadku terenów chronionych - obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, a także proponowanych form ochrony przyrody nie przewiduje się zagrożenia, gdyż wszystkie tereny objęte zmianami znajdują się poza obszarami chronionymi i proponowanymi do ochrony. Nie przewiduje się zagrożenia dla ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 – instalacje fotowoltaiczne powstaną poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym i poza ważnymi siedliskami ptaków. Wieloletnia praktyka realizacji fotowoltaicznych pokazała, że nie powodują one wzrostu zagrożenia dla ptaków,**
- Panele fotowoltaiczne nie powodują emisji zanieczyszczeń powietrza oraz emisji hałasu;

Tak więc lokalizacja farm fotowoltaicznych nie przyczyni się do wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko, zwłaszcza dla obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Znaczące oddziaływanie na środowisko będzie natomiast związane z powstaniem rozległych terenów farm fotowoltaicznych, które całkowicie zmienią krajobraz rolniczy gminy Lubomia na terenach objętych zmianą i w ich otoczeniu.

Drugą zmianą jest wprowadzenie jednostki RU w rejonie ul. Pogrzebieńskiej. W obrębie tej jednostki możliwe jest w mpzp wskazanie następujących przeznaczeń:

- zabudowa zagrodowa, hodowlana, inwentarska, gospodarcza i agroturystyczna,
- zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich (składy, magazyny),
- uprawy polowe, łąki, pastwiska i sady,
- zieleń urządzone i izolacyjna oraz obiekty małej architektury,
- drogi rowerowe i szlaki piesze,
- drogi, parkingi i place,
- sieci, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

Zabudowa hodowlana, inwentarska, gospodarcza, a także zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich (składy, magazyny) może być uciążliwa, porównywalnie do zabudowy przemysłowej. Należy tu jednak zauważyć, że zabudowa ta będzie stanowić kontynuację istniejącego zakładu masarskiego oraz w najbliższym otoczeniu nie znajduje się zabudowa mieszkaniowa dla której istnienie zakładu byłoby uciążliwe.

Niezwykle istotne dla prognozy oddziaływania na środowisko jest również, że studium należy czytać jako całość. Prócz możliwości wprowadzenia różnego typu przeznaczeń wprowadza ono również szereg ograniczeń i zabezpieczeń, które będą musiały zostać uwzględnione przy realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Np. nie każdy teren zostanie w całości zabudowany, możliwe jest wskazanie jego części pod zieleń, zachowanie cieków i potoków, zadrzewień itp. Tak więc każdorazowo zaistnieją możliwości techniczne ograniczania lub minimalizowania ewentualnych zagrożeń, które pojawią się w trakcie konstruowania mpzp dla poszczególnych terenów.

Za pozytywne należy uznać, że w studium gminy Lubomia ustalono szereg terenów, które stanowią będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny stawów (wód powierzchniowych), znajdują się one poza terenami objętymi zmianą suikzp. Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

Ustalenia studium należy odczytywać łącznie, tj. zarówno część tekstową, jak i rysunkową, pozwala to bowiem na etapie tworzenia mpzp zachować tereny zadrzewień, niewielkich lasów, skwerów i parków.

W projekcie studium zamieszczono zarówno na rysunku studium jak i w tekście informacje dotyczące istniejących form ochrony przyrody, znajdują się one poza terenami objętymi zmianą. Na tych terenach projekt studium nie wprowadza funkcji, które wpłynęłyby negatywnie na chronione wartości. W celu ochrony tych terenów projekt studium ustala, że w mpzp należy respektować ograniczenia nałożone przez rozporządzenia powołujące formy ochrony przyrody oraz ograniczenia i zalecenia ustalone w ich planach ochrony. W projekcie studium zaproponowano do objęcia ochroną tylko jeden teren: „Grodzisko Gołęźców”, gdyż jest ono nieustająco dewastowane przez imbecyli na quadach i motorach krosowych. Stawy Wielikąt już są objęte ochroną, poza nimi na terenie gminy nie występują na tyle ważne pod względem przyrodniczym siedliska, by proponować dla nich ochronę. W celu ochrony pozostałych terenów pełniących funkcje przyrodnicze w projekcie suikzp wprowadzono następujące zapisy:

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy:

a) przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych,

b) zaplanować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie,

c) chronić przed zabudową tereny stanowiących korytarze ekologiczne (doliny cieków, pola i łąki, tereny leśne, parki),

d) zachować istniejące i stworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko (tzn. są one zawarte już w obowiązującym suikzp, które należy czytać zawsze jako całość).

Zaproponowane w suikzp różnorakie działania zapobiegawcze i minimalizujące zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie zmiany studium nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym zmianą studium, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałyby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia nie wprowadza się form zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć negatywnie na siedliska i gatunki chronione w obszarach Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia jakichkolwiek rozwiązań alternatywnych. W związku z powyższym stwierdza się, że zapisy projektu studium nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z powyższym nie zaistniała potrzeba rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie oceny projektu studium nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Projekt studium nie wprowadza funkcji, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska, w związku z czym nie ma konieczności prowadzenia specjalnie określonego monitoringu. Jednocześnie zakres studium określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 503 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1223) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w studium uwarunkowań. Istotny jest również fakt, że studium jako dokument o charakterze strategicznym nie jest podstawą do realizacji poszczególnych przekształceń. Ich realizacja może nastąpić dopiero po uchwaleniu planów miejscowych lub wydaniu innych decyzji administracyjnych.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień studium będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Kompleksowa zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia została sporządzona w latach 2019 - 2020 r. i uchwalona uchwałą Nr XXIII/143/2020 Rady Gminy Lubomia z dnia 25 czerwca 2020 r. Obecnie procedowana jest natomiast pierwsza zmiana tego studium, której celem jest:

- 1) wprowadzenie terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- 2) wyznaczeniem terenów, na których będzie można lokalizować elektrownie słoneczne o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW,
- 3) wyznaczeniem terenów produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego poza zachodnią częścią istniejącego zakładu przy ul. Pogrzebieńskiej.

Zmiana procedowana jest na podstawie uchwały Nr L/306/2022 Rady Gminy Lubomia z dnia 21 lipca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia. Wprowadzenie terenów osuwisk związane jest przekazaniem w maju 2021 r. przez

Państwowy Instytut Geologiczny do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu materiałów dotyczących osuwisk na obszarze gminy Lubomia opracowanych w ramach programu SOPO.

Zmiana wymieniona w pkt. 2 związana jest z dużym zainteresowaniem firmy Tauron lokalizacją na terenach rolnych gminy Lubomia farm fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW.

Zmiana wymieniona w pkt. 3 związana jest z umożliwieniem rozbudowy istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

W związku z powyższą oceną wpływu zmiany studium na uwarunkowania rozwoju gminy w dokumencie studium wprowadzono następujące zmiany:

w części graficznej:

- na rysunku studium nr 1 - uwarunkowania - dotychczasowe zagospodarowanie terenów oraz uwarunkowania kulturowe i przyrodnicze w skali 1:10000 wprowadzono tereny osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.
- na rysunku studium nr 2 - ustalenia - kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w skali 1:10 000: wprowadzono tereny osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- oznaczono granice terenów, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (urządzenia fotowoltaiczne) o mocy o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w ich zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- wyznaczono teren produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

W części tekstowej obowiązującego tekstu „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia” wprowadza się następujące zmiany:

- zaktualizowano informacje dotyczące materiałów, na podstawie których opracowano zmianę studium,
- zaktualizowano dane dotyczące struktury demograficznej, dane dotyczące uwarunkowań kulturowych, przyrodniczych oraz uwarunkowań związanych z infrastrukturą techniczną,
- dodano ustalenia dotyczące występujących na obszarze gminy osuwiskach i obszarach zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- dodano ustalenia dotyczące możliwości lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (urządzenia fotowoltaiczne) o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z ich strefami ochronnymi

związanymi z ograniczeniami w ich zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko istotne są zmiany nr 2 i 3, a więc lokalizacja urządzeń fotowoltaicznych oraz wyznaczenie terenu produkcji i obsługi produkcji rolnictwa na zachód od ul. Pogrzebieńskiej. Tereny wskazane do zmiany przeznaczeń znajdują się poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody (na terenie gminy jest to zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt” oraz „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”), na tych terenach nie występują również cenne siedliska przyrodnicze. W przypadku terenu RU do zmiany wskazane zostały tereny rolne znajdujące się na zapleczu istniejącego zakładu. Zmiana będzie tu związana z poszerzeniem istniejącej działalności. W przypadku terenów pod fotowoltaikę wyznaczono siedem powierzchni, które w zdecydowanej większości obejmują uprawiane grunty orne. Jedynie na jednym terenie, w południowo-zachodniej części gminy tereny pod fotowoltaikę wyznaczono na obszarze dawnej hałdy. Na pozostałych siedmiu obszarach dominują uprawiane grunty orne, na których jedynie miejscami występują kępy zadrzewień.

Na skutek przeprowadzonych dyskusji, konsultacji i opinii różnych organów, w tym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego oraz Polskich Sieci Elektroenergetycznych wycofano się z kilku terenów na których pierwotnie planowano realizację farm fotowoltaicznych. Na rysunku załączonym do prognozy pokazano tereny pod zmianę studium oraz te na których ostatecznie zmieniono kierunki przeznaczeń – jest to osiem terenów ponumerowanych kolejno dla potrzeb niniejszej prognozy (patrz mapa nr 1).

Należy również zauważyć, że suikzp nie wskazuje dokładnych przeznaczeń terenu, a jedynie wskazuje możliwe kierunki zagospodarowania. Dopiero w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dokładnie zostaną wskazane przeznaczenia, przy uwzględnieniu innych zapisów suikzp np. dotyczących infrastruktury, czy ochrony środowiska. Oznacza to, że np. w obrębie terenów przeznaczonych pod farmy fotowoltaiczne będą mogły zostać pozostawione tereny w obrębie koryt cieków, zadrzewień, gleb III klasy, stromych skarp, wąwozów itp. Jeśli nie będzie zainteresowania ze strony inwestorów i właścicieli działek to całe te tereny czy ich duże części pozostaną jako tereny rolne R zgodnie ze stanem istniejącym oraz zgodnie z obowiązującym suikzp i planami miejscowymi.

Na siedmiu obszarach w projekcie suikzp wskazano tereny, które w mpzp mogą być ujęte pod realizację paneli fotowoltaicznych o mocy powyżej 500kW. Zwykle urządzenia fotowoltaiczne nie powodują znaczących oddziaływań: nie emitują hałasu, zanieczyszczeń. Kilkuletnia praktyka montażu tego typu urządzeń w naszym kraju pokazała, że są to obiekty w sposób całkowicie nieznaczny oddziałujące na środowisko. Na terenie gminy Lubomia lokuje się je poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym, nie przewiduje się więc jakiegokolwiek zagrożenia z ich strony dla wartościowego zasobu przyrodniczego gminy.

W przypadku realizacji paneli fotowoltaicznych nie przewiduje się:

- zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych, gdyż panele zwykle nie powodują emisji ścieków,
- znaczących zmian topoklimatu – tereny paneli nie tworzą powierzchni zwartej zabudowy, a pod nimi pozostają tereny niezabudowane, przeważnie trawiaste,
- znaczących zmian ukształtowania – instalacja paneli nie wymaga realizacji dużych wykopów czy nasypów, a przekształcenia powierzchni nie są znaczące,
- zagrożenia dla gleb - teren zajęte pod panele co prawda zmienią swoje przeznaczenie, ale gleby same w sobie nie będą przekształcone tzn. nie zostaną całkowicie zniszczone czy zabudowane. W przypadku likwidacji paneli pokrywa glebowa pozostanie na tym miejscu.
- Złóża węgla występują w podłożu, ale nie są one już eksploatowane, jednocześnie realizacja lekkich konstrukcji paneli nie spowoduje uniemożliwienia eksploatacji w głębokim podłożu,
- W przypadku przyrody ożywionej nie powstaną znaczące oddziaływania gdyż na analizowanych terenach brak jest obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,
- W przypadku terenów chronionych - obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, a także proponowanych form ochrony przyrody nie przewiduje się zagrożenia, gdyż wszystkie tereny objęte zmianami znajdują się poza obszarami chronionymi i proponowanymi do ochrony. Nie przewiduje się zagrożenia dla ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 – instalacje fotowoltaiczne powstaną poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym i poza ważnymi siedliskami ptaków. Wieloletnia praktyka realizacji fotowoltaicznych pokazała, że nie powodują one wzrostu zagrożenia dla ptaków,
- Panele fotowoltaiczne nie powodują emisji zanieczyszczeń powietrza oraz emisji hałasu;

Tak więc lokalizacja farm fotowoltaicznych nie przyczyni się do wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko, zwłaszcza dla obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Znaczące oddziaływanie na środowisko będzie natomiast związane z powstaniem rozległych terenów farm fotowoltaicznych, które całkowicie zmienią krajobraz rolniczy gminy Lubomia na terenach objętych zmianą i w ich otoczeniu.

Drugą zmianą jest wprowadzenie jednostki RU w rejonie ul. Pogrzebieńskiej. W obrębie tej jednostki możliwe jest w mpzp wskazanie następujących przeznaczeń:

- zabudowa zagrodowa, hodowlana, inwentarska, gospodarcza i agroturystyczna,
- zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich (składy, magazyny),
- uprawy polowe, łąki, pastwiska i sady,
- zieleń urządzona i izolacyjna oraz obiekty małej architektury,

- drogi rowerowe i szlaki piesze,
- drogi, parkingi i place,
- sieci, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

Zabudowa hodowlana, inwentarska, gospodarcza, a także zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich (składy, magazyny) może być uciążliwa, porównywalnie do zabudowy przemysłowej. Należy tu jednak zauważyć, że zabudowa ta będzie stanowić kontynuację istniejącego zakładu masarskiego oraz w najbliższym otoczeniu nie znajduje się zabudowa mieszkaniowa dla której istnienie zakładu byłoby uciążliwe.

Niezwykle istotne dla prognozy oddziaływania na środowisko jest również, że studium należy czytać jako całość. Prócz możliwości wprowadzenia różnego typu przeznaczeń wprowadza ono również szereg ograniczeń i zabezpieczeń, które będą musiały zostać uwzględnione przy realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Np. nie każdy teren zostanie w całości zabudowany, możliwe jest wskazanie jego części pod zieleni, zachowanie cieków i potoków, zadrzewień itp. Tak więc każdorazowo zaistnieją możliwości techniczne ograniczania lub minimalizowania ewentualnych zagrożeń, które pojawią się w trakcie konstruowania mpzp dla poszczególnych terenów.

Na terenach objętych zmianą suikzp nie występują inne niż złoża węgla „Anna” i „Anna – Pole Południowe” złoża kopalin. W stosunku do suikzp z 2020 r. nie zaszła w tej materii zmiana.

Na terenach dla których prowadzona jest zmiana suikzp w 2022 r. dominują grunty rolne, gdzieśgdzie występują tu zadrzewienia. Jedynie na terenie położonym w części południowo-zachodniej znajdują się pozostałości hałdy, która została częściowo rozebrana m.in. dla potrzeb budowy Zbiornika Racibórz. Tu znajdują się jedynie nieużytki w dużej mierze nawet nie porośnięte żadną roślinnością. Na terenach objętych zmianą suikzp nie występują żadne z tych form ochrony przyrody. Na terenie gminy do objęcia ochroną wskazano tylko jeden teren, jest to położone w lesie Grodzisko Gołęźyców. Teren ten znajduje się poza obszarami objętymi zmianą suikzp.

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zaproponowane w suikzp różnorakie działania zapobiegawcze i minimalizujące zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie zmiany studium nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji

o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym zmianą studium, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałyby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000 w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Wika S., 1995: Mapa sozologiczna w skali 1:50000 ark. M-34-61-D Wodzisław Śląski. GKG, Warszawa.

Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu 31.XII.2018 r. MŚ, PIG, Warszawa 2019 r.

Brodziński I., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Rydułtowy, PIG, Warszawa, 2004 r.;

Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>

Chmura A., Wagner J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rydułtowy, PIG, Warszawa 2002 r.;

Informacja o stanie środowiska, WIOŚ Katowice;

Infogeoskarb – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>

Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski. WN PWN, Warszawa.

Kotliccy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979;

Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986;

Mapa glebowo-rolnicza gminy Lubomia, 1:5 000, 1976.

Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995;

Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl>

Plan gospodarki odpadami dla gminy Lubomia, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju, Bielsko-Biała, 2004 r.;

Program ochrony środowiska gminy Lubomia; Beskidzki Fundusz Ekorozwoju, Bielsko-Biała, 2004 r.;

Sarnacka Z. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50 000, ark. Rydułtowy, PIG 1956 r.;

Rózkowski A. [red.], 1997: Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa;

Ryłko W., Paul Z., Mapa geologiczna Polski, 1 : 200000, ark. Cieszyn WG, 1994.

Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;

Warunki ekofizjograficzne gminy Lubomia, PU Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2007 r.;